

Afkoopstrategie gebiedsgericht grondwaterbeheer het Gooi (GBG)

Doel

Doel van deze notitie is het vastleggen van de afkoopstrategie op basis waarvan eigenaren en veroorzakers¹ van grondwaterverontreinigingen in het Gooi tegen betaling hun aansprakelijkheid kunnen afkopen, waarna de betreffende verontreinigingen worden opgenomen in het gebiedsgericht grondwaterbeheer het Gooi op basis van het gelijknamig convenant.

Leeswijzer

In deze notitie wordt achtereenvolgens ingegaan op:

1. Convenant Gebiedsgericht grondwaterbeheer het Gooi
2. Randvoorwaarden afkoopstrategie
3. Uitgangspunten afkoopstrategie
4. Bandbreedtes afkoopstrategie
5. Procedure afkoopstrategie
6. Planning
7. Risico's

In het kort wordt naar deze notitie verwezen als: de 'Afkoopstrategie'.

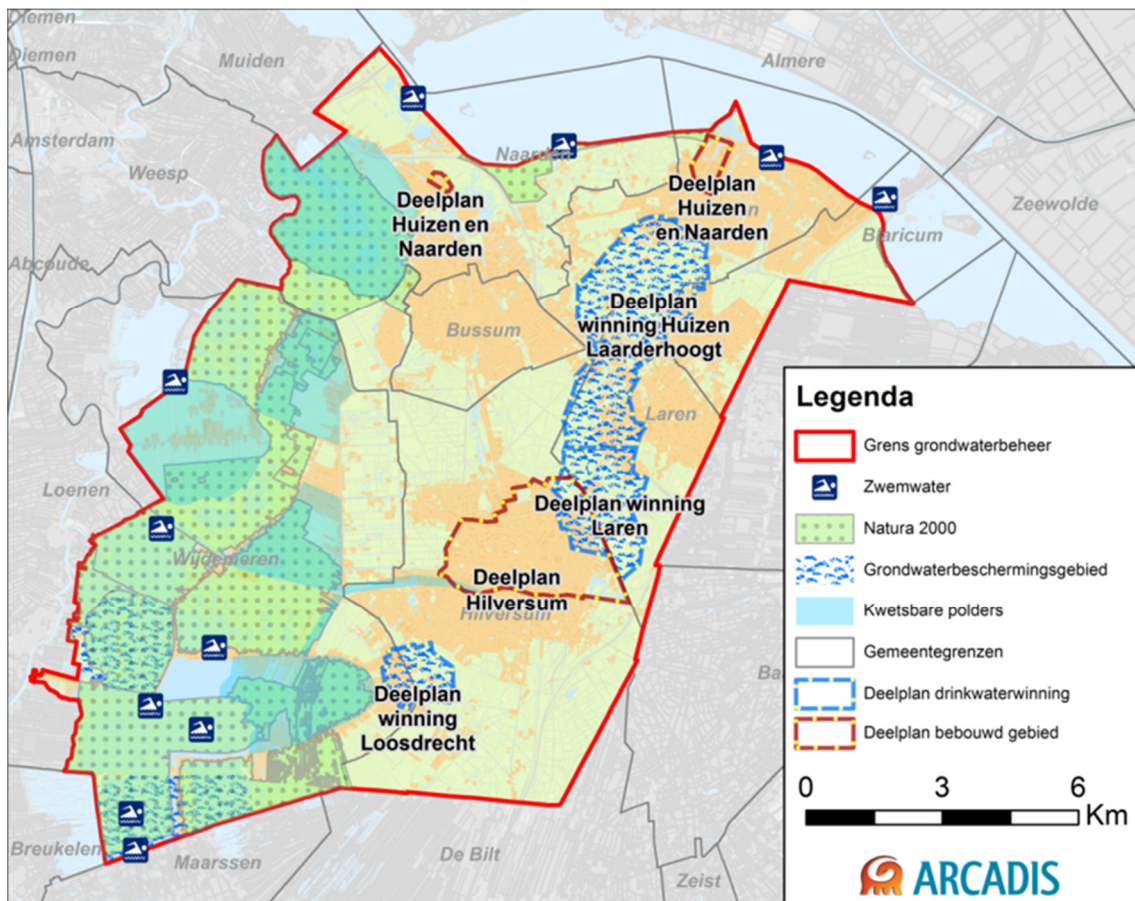
1. Convenant Gebiedsgericht grondwaterbeheer het Gooi (GBG)

In het Gooi is sprake van een omvangrijke grondwaterverontreiniging afkomstig uit diverse bronnen. De zandige bodem zorgt ervoor dat verontreinigingen zich relatief snel verspreiden. Hierdoor zijn verontreinigingen afkomstig uit verschillende bronnen vermengd en is het niet mogelijk de problematiek op basis van een locatiegerichte aanpak op te lossen, maar is een gebiedsgerichte aanpak nodig. De Wet bodembescherming (Wbb) biedt sinds enkele jaren de mogelijkheid om gevallen van diepe grondwaterverontreiniging gebiedsgericht te beheren.

De provincie heeft samen met betrokken gemeenten, het hoogheemraadschap AGV, waterleidingbedrijven Vitens en PWN in 2011 (met aanvulling in 2014) een convenant gesloten om invulling te geven aan gebiedsgericht grondwaterbeheer in het Gooi.

Doel van het convenant is te voorkomen dat het verontreinigde diepe grondwater kwetsbare objecten bereikt en daar schade veroorzaakt. De benoemde kwetsbare objecten in het Gooi zijn de drinkwaterwinningen in het Gooi, de Natura 2000 gebieden en open zwemwater (zie fig.1).

¹ In deze afkoopstrategie zal verder van eigenaren van pluimen gesproken worden, waarmee zowel eigenaren als veroorzakers bedoeld worden

Figuur 1.

Gebiedsgericht grondwaterbeheer dient gebaseerd te zijn op een door Gedeputeerde Staten (GS) als bevoegd gezag Wbb vastgesteld gebiedsbeheerplan. In dit plan is het beheer van verontreinigd grondwater binnen een afgebakend gebied beschreven. Het vaststellen van het gebiedsbeheerplan is ook een onderdeel van voorliggend GS besluit. Het gebiedsbeheerplan is opgesteld in overleg met alle partners van het Convenant en in concept akkoord bevonden door de Stuurgroep GBG in oktober 2013. Daarna zijn ter verduidelijking en ten behoeve van de vaststelling door het bevoegd gezag nog aanpassingen in het gebiedsbeheerplan aangebracht (Arcadis 27 november 2014).

In het gebiedsbeheerplan is gekozen voor het beheren en monitoren van de historische diepe grondwatervervuilingen dieper dan 5 meter beneden maaiveld. Hiermee wordt een ontkoppeling gemaakt tussen bron (de aanwezige verontreiniging in de bovengrond) en pluim (de verontreiniging in het grondwater ontstaan door verspreiding uit de bron). Deze diepte is gekozen omdat vervuiling dieper dan 5 meter beneden maaiveld, in relatie met de bodemopbouw in het Gooi, geen risico's aan het maaiveld meer opleveren.

Een belangrijk onderdeel van het convenant, dat samenhangt met het gebiedsbeheersplan, vormt vrijwaring en afkoop van publieke aansprakelijkheid op vrijwillige basis voor historische² diepe grondwaterverontreinigingen (de pluimen). Voorliggende afkoopstrategie geeft hier invulling aan. De strategie is gebaseerd op artikel 55 uit de Wbb. De Wbb schrijft voor dat vrijwaring en afkoop op basis van gebiedsgericht grondwaterbeheer alleen is toegestaan indien een door GS vastgesteld gebiedsbeheerplan is, waarin het beheer van alle diepe grondwaterverontreinigingen wordt omschreven. De uitvoerder (gebiedsbeheerder) van het gebiedsbeheerplan is verantwoordelijk voor de uitvoering van het plan. Volgens de Wet kan alleen een overheid (bestuursorgaan) de gebiedsbeheerder zijn. Conform

² Historische verontreinigingen zijn verontreinigingen ontstaan voor inwerkingtreding van de Wbb in 1987. Voor nieuwere verontreinigingen geldt de zorgplicht uit de Wbb. Deze houdt in dat de veroorzaker de verontreiniging altijd moet opruimen. De problematiek in het Gooi betreft een problematiek van historische verontreinigingen.

het convenant GBG is de provincie Noord-Holland de gebiedsbeheerder. De provincie dient als gebiedsbeheerder ervoor zorg te dragen dat eigenaren van alle locaties, die hebben bijgedragen aan de grondwaterproblematiek in het Gooi, worden aangesproken voor een bijdrage in de kosten van gebiedsgericht grondwaterbeheer middels een afkoopsom. Op basis van de afspraken uit het Convenant GBG is de provincie ook verantwoordelijk voor vrijwaring en afkoop.

Pilot

De voorliggende afkoopstrategie met daarin de wijze van afkopen (afkoopmodel) is vanuit de provincie Noord-Holland ontwikkeld, in overleg met de partners in het convenant GBG. De provincie heeft de strategie bij wijze van pilot al enkele malen met succes toegepast. Dit heeft geleid tot de afkoop van drie locaties (gasfabriek Bussum, gasfabriek Hilversum en Zuiderweg 193 Hilversum) voor een totaalbedrag van € 1.6 miljoen. Daarnaast is in het verleden (voorafgaand aan het convenant GBG) door een eigenaar al twee locaties van een metaalverwerkingsbedrijf afkocht aan de provincie voor een bedrag van € 1,25 miljoen. Dit geld is ingebracht bij het aangaan van het convenant GBG.

2 Randvoorwaarden afkoopstrategie

Er zijn twee belangrijke voorwaarden voor afkoop:

- de bron van de vervuiling is of wordt gesaneerd volgens een ingediend en door het bevoegd gezag Wbb vastgesteld deelsaneringsplan, zodat er geen verontreinigende stoffen meer naar het grondwater 'lekken'. Anders zou er sprake zijn van "dweilen met de kraan open". Na bronsanering kan de verontreinigde pluim zich nog wel verspreiden, maar de hoeveelheid verontreinigde stoffen in het grondwater neemt niet meer toe omdat er geen nieuwe verontreinigingen vanuit de bron in het grondwater terechtkomen. Dit maakt dat beheersmaatregelen mogelijk en zinvol zijn.
- geen staatssteun. Eigenaren die voordeel hebben van het gebiedsgerichte grondwaterbeheer onder GBG, dienen ook de rekening te betalen. De Provincie Noord-Holland dient als gebiedsbeheerder GBG te verantwoorden, dat is geprobeerd om voor elke locatie binnen het gebiedsbeheerplan de eigenaar van een grondwaterverontreiniging aan te spreken om tot afkoop en vrijwaring te komen. Daarmee wordt voldaan aan de voorwaarden rond staatsteun. Hierbij dient wel vermeld te worden, dat veel locaties niet juridische aangesproken kunnen worden. Indien eigenaren van locaties met een grondwater verontreiniging niet- of niet meer zijn aan te spreken, dan is inzet van overheidsgeld vanuit publiek belang wel geoorloofd en betreft het ook geen staatsteun.

3 Uitgangspunten afkoopstrategie

De afkoopstrategie dient zowel voor betrokken convenantpartijen als eigenaren van historische bodemverontreinigingen voordelen te bieden. Indien dit niet het geval is, kan de strategie niet slagen. Immers de convenantpartijen moeten door toepassing van de strategie beter in staat zijn om gebiedsgericht grondwaterbeheer te realiseren en de eigenaren moeten, zeker aangezien afkoop alleen op vrijwillige basis mogelijk is, beter of in ieder geval niet slechter af zijn dan wanneer zij zouden kiezen voor de aanpak van hun eigen locatie. Om dit voordeel voor beide partijen te bereiken worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Voldoende doelvermogen

Op basis van de gemiddelde jaarlijkse uitgaven (raming) van het convenant GBG is voor het beheer van verontreinigd grondwater een gekapitaliseerd vermogen (netto contante waarde) nodig van € 18 miljoen (€ 16,5 miljoen voor beheer en € 1,5 miljoen als risico reservering). Daarnaast hebben de partners uit het convenant € 5 miljoen gereserveerd voor het nemen van maatregelen indien tegen de verwachting in kwetsbare objecten worden bedreigd.

Op dit moment is in de voorziening bodembeheer (convenant GBG) € 7,8 miljoen aanwezig Dit budget is bijeengebracht door de partners en de inmiddels vijf afgekochte locaties (waarvan nog € 0,4 miljoen dient te worden gefactureerd). Vanuit de gemeenten zal, naast de stortingen door de provincie de

komende jaren nog een bijdrage komen van ca € 1,25 miljoen. De overige bedragen moeten vanuit de afkopen komen.

Sluiten van het dossier

De Wbb voorziet in vrijwaring van de publiekrechtelijke aansprakelijkheid voor de aanpak van het verontreinigde grondwater. Deze aansprakelijkheid houdt in dat de eigenaar van de vervuilde locatie de pluim dient te saneren c.q. te beheersen conform een door bevoegd gezag beschikt saneringsplan. In ruil voor de afkoopsom wordt de eigenaar gevrijwaard van aansprakelijkheid van de aanpak van de pluim en hoeft de eigenaar ook geen saneringsplan uit te voeren. Hierbij geldt als voorwaarde dat de eigenaar de bron zodanig saneert, dat nalevering wordt weggenomen.

De Wbb voorziet niet in privaatrechtelijke vrijwaring, d.w.z. een buurman die schade ondervindt van het ondergronds passeren van de verontreinigde grondwaterpluim en die daarvoor de eigenaar van die pluim aansprakelijk stelt. De toekenning van een schade door een verontreinigde grondwaterpluim wordt overigens niet hoog in geschat omdat de risico's worden beheerst op basis van een gebiedsbeheerplan. Grondwater is van niemand, en de gebruiker is zelf verantwoordelijk voor eventuele zuivering.

De ervaring leert dat afkoop en vrijwaring zonder privaatrechtelijke vrijwaring, door eigenaren niet wordt ervaren als een volledige vrijwaring. De afkopen die de provincie inmiddels bij wijze van pilot heeft gerealiseerd betreffen allemaal publieke vrijwaringen in combinatie met private vrijwaringen. In overleg met de partners in het convenant GBG 2011 /2014 heeft de provincie Noord-Holland toegezegd, om aan alle eigenaren die daarom vragen, ook aanvullend privaatrechtelijke vrijwaring aan te bieden voor een aanvullende afkoopsom. Het aanvullende afkoopbedrag voor een aanvullende privaatrechtelijke vrijwaring ligt tussen de 5 en 20% van het afkoopbedrag voor de publieke vrijwaring. Dit is nodig om de extra risico's te dekken die samenhangen met privaatrechtelijke vrijwaring.

Kosteneffectief

Voor de overheid is het monitoren van alle toestromende grondwaterverontreinigingen gezamenlijk goedkoper dan monitoring per verontreinigingslocatie. Het is van belang dat door het realiseren van afkopen, in aanvulling op de beschikbaarheid van andere middelen, naar verwachting zoveel mogelijk budget kan worden verkregen om gebiedsgericht grondwaterbeheer te realiseren.

Voor de eigenaar geldt dat afkoop bij voorkeur goedkoper, maar in ieder geval niet duurder uit zou moeten zijn dan de keuze voor een locatiegerichte aanpak van de grondwaterverontreiniging.

De vervuiler betaalt

Met afkoop wordt invulling gegeven aan het principe dat de vervuiler, dan wel schuldig eigenaar, verantwoordelijk is voor het saneren van de verontreiniging.

De keuze voor vrijwaring en afkoop van een vervuilde grondwaterpluim is vrijwillig, echter door goede samenwerking tussen uitvoeringsorganisatie GBG en bevoegd gezag Wbb, elk vanuit de eigen specifieke rol, kan de eigenaar de keuze niet eindeloos uitstellen om: of 1. de pluim zélf saneren en beheren (op eigen kosten); óf 2. de aansprakelijkheid voor de pluim afkopen en vrijwaring verkrijgen. In beide gevallen dient de eigenaar van de vervuilde locatie recente nadere onderzoeksgegevens aan te leveren over de diepe grondwaterverontreiniging. De bronvervuiling moet altijd door de eigenaar worden gesaneerd.

Er zijn ook situaties waarbij de eigenaar van de vervuilde locatie juridisch niet verplicht kan worden om te saneren. Ook in die gevallen wordt getracht tot afkoop te komen ('beter iets dan niets'). Het voordeel voor de eigenaar is hierbij vooral gebaseerd op het sluiten van het dossier. Daarnaast is het ook mogelijk dat eventuele gebruiksbeperkingen ten gevolge van de verontreiniging worden weggenomen.

Eerlijk

De strategie moet ertoe leiden dat naarmate de grondwaterverontreiniging groter is en meer risico's veroorzaakt, de afkoopsom hoger uitvalt.

Ruimte voor maatwerk

Elke verontreiniging is verschillend. Het is onmogelijk een strategie te formuleren waarin met alle mogelijke verschillen rekening wordt gehouden. De strategie dient derhalve enige ruimte voor maatwerk te bieden, waarbinnen over specifieke aspecten onderhandeld kan worden.

4 Richtbedragen afkoopstrategie

Op basis van genoemde uitgangspunten en een relatieve weging van verontreinigde locaties ten opzichte van vergelijkbare locaties met verontreinigde grondwaterpluimen in het Gooi is een systeem met 8 afkoopklassen uitgewerkt. Indien een verontreiniging omvangrijker is en meer risico's veroorzaakt, dient een hogere afkoopsom betaald te worden. Het gaat om de publiekrechtelijke afkoopsom. Indien het een losstaand geval betreft binnen het gebiedsgerichte kader dan dient er een iets groter inspanning te worden geleverd. Er zal dan een Plan van Aanpak/saneringsplan moeten worden opgesteld voor dit geval binnen het kader van de gebiedsgerichte aanpak. Dit plan behoeft de instemming van het bevoegd gezag. Hierdoor dient 5% bovenop de afkoopsom te worden betaald. Indien er ook voor privaatrechtelijke afkoop gekozen wordt, dient zoals gezegd meer betaald te worden omdat dit extra risico's met zich meebrengt.

Alle bekende verontreinigingen in het Gooi zijn voorlopig ingeschaald. Per klasse is een richtbedrag aangegeven, waarbinnen de afkoop naar verwachting gerealiseerd zou moeten worden. Per richtbedrag is een bandbreedte aanwezig voor maatwerk. De klassen zijn gebaseerd op expert judgement van aard, volume, diepte en ligging van de verontreiniging ten opzichte van het te bereiken doelvermogen dat op basis van het convenant met afkoop wordt nagestreefd. Om het risico op onvoldoende doelvermogen te beperken, wordt gerekend met de richtbedragen. Daarnaast is aangenomen dat vijfenzeventig procent van de gevallen gerealiseerd zal worden.

In onderstaande tabel is dit aangegeven.

Klasse (no.)	Richtbedrag Afkoop (euro)	locaties (aantal)	Subtotaal (euro)
1	€ 800.000	2	€ 1.600.000
2	€ 600.000	4	€ 2.400.000
3	€ 400.000	8	€ 3.200.000
4	€ 300.000	12	€ 3.600.000
5	€ 200.000	15	€ 3.000.000
6	€ 100.000	27	€ 2.700.000
7	€ 50.000	24	€ 1.200.000
8	€ 25.000	12	€ 300.000
		104	€ 18.000.000

De definitieve inschaling van de zwaarte van de verontreiniging wordt bepaald door het afkoopteam GBG in dialoog met de eigenaar en diens adviseur op basis de beschikbare bodemgegevens. De definitieve inschaling kan afwijken van de voorlopige inschaling. Bijv. omdat er nog aanvullende gegevens zijn ingebracht, of omdat er nog locatie-specifieke omstandigheden zijn, die onvoldoende waren meegewogen. De definitieve inschaling kan zowel hoger als lager uitvallen.

5 Procedure afkoopstrategie

Binnen de Uitvoeringsorganisatie GBG (in het convenant is de provincie aangewezen als uitvoeringsorganisatie) is een Afkoopteam gevormd met de opdracht om de eigenaren van de 104

bekende locaties op de zogenoemde statuslijst in het gebiedsbeheerplan over te halen hun locatie af te kopen bij de provincie.

De procedure om tot vrijwaring en afkoop te komen, kent vijf verschillende stappen:

1. **Vorbereiding**
2. **Informatief gesprek Grondwaterbeheer het Gooi, vrijwaring en afkoop**
3. **Vervolggesprek en relatieve weging van de zwaarte van de verontreiniging**
4. **Opstellen afkoopovereenkomst voor vrijwaring en afkoop**
5. **Besluitvorming bestuur Provincie Noord-Holland en eigenaar**

Ad 1 Vorbereiding.

Het Afkoopteam stelt op basis van de statuslijst per locatie een concept factsheet van de verontreinigde locatie op, waarin alle bekende gegevens, resultaten van onderzoek, sanering en metingen etc. inclusief de door het bevoegd gezag genomen besluiten zijn opgenomen. Op basis van de concept factsheet wordt besloten, of er mogelijkheden zijn voor vrijwaring en afkoop op die locatie.

In samenspraak met het bevoegd gezag Wbb wordt gekeken of de eigenaar middels de Wbb is aan te spreken op de grondwaterverontreiniging (sanering van de pluim), naast de verplichte sanering van de vervuilsbronn. Dit dossieronderzoek (factsheet) is een stap die in ieder geval moet worden uitgevoerd, om als overheid te laten zien of eigenaren zijn aan te spreken. Zo wordt voorkomen dat de maatschappelijke bijdrage door de publieke partijen in GBG kan worden gezien als staatssteun.

Ad 2 Informatief gesprek Grondwaterbeheer het Gooi, vrijwaring en afkoop.

Het Afkoopteam gaat een oriënterend, 'informatief gesprek' aan met de eigenaar van de verontreinigde grondwaterpluim, waarin een uitleg wordt gegeven over het doel en de werking van GBG, en waarin op hoofdlijnen wordt bekeken of vrijwaring en afkoop van het vervuilde grondwater eventueel aantrekkelijk is voor de eigenaar. In beginsel zal ook een eerste indicatie worden gegeven van de bandbreedte van de afkoopsom.

Na afloop van het informatief gesprek ontvangt de eigenaar een brief (e-mail) met een samenvatting van de conclusies, en de vraag om binnen twee maanden aan te geven of de eigenaar interesse heeft in een vervolggesprek.

Indien de eigenaar niet kiest voor afkoop en vrijwaring, wordt het geval terugverwezen naar het bevoegd gezag. De eigenaar moet dan een saneringsplan indienen bij het bevoegd gezag, en na goedkeuring ook zelf uitvoeren.

Ad 3 Vervolggesprek en relatieve weging van de grondwaterverontreiniging.

In het vervolggesprek (of gesprekken) wordt in detail ingegaan op de specifieke aspecten van de verontreinigde grondwaterpluim. Er wordt geïnventariseerd of alle beschikbare gegevens ook zijn verwerkt in de factsheet. Zo nodig kan de eigenaar besluiten om, op eigen kosten, nog aanvullend onderzoek te laten uitvoeren. Ook het Afkoopteam kan besluiten tot het uitvoeren van aanvullend onderzoek.

Verder wordt bekeken of de bronvervuiling reeds (voldoende) is gesaneerd, of dat er nog een (aanvullende) bronsanering dient plaats vinden en/of aanvullende maatregelen moeten worden genomen door de eigenaar. Een andere mogelijkheid is dat aanvullende voorwaarden zullen worden vastgelegd in de vrijwaringsbeschikking, bijv. dat bij sloop van een gebouw in de

toekomst, de vervuilingbron, die zich onder het gebouw bevindt, alsnog moet worden weggenomen.

Aansluitend op het vervolgesprek, en nadat alle onderzoeksgegevens zijn ontvangen en verwerkt, ontvangt de eigenaar een formele brief met daarin een beschrijving van de situatie, de eventuele benodigde sanering van de bronvervuiling, de eventuele aanvullende voorwaarden, en een kopie van de definitieve factsheet. In deze brief wordt ook de hoogte van de afkoopsom genoemd en onderbouwd. De specificatie van een verontreiniging op factoren als aard, volume, diepte en ligging bepalen waar de voorgestelde afkoopsom binnen de bandbreedte uitkomt. Desgewenst wordt ook een aanvullende afkoopsom voor privaatrechtelijke aansprakelijkheid genoemd.

De eigenaar wordt gevraagd om binnen twee maanden te reageren. Bij positieve reactie wordt een concept afkoopovereenkomst opgesteld, waarin de afspraken contactueel worden vastgelegd.

Ad 4 Opstellen overeenkomst vrijwaring en afkoop.

In de afkoopovereenkomst wordt in detail vastgelegd, wat in de formele brief als afsluiting van de vorige fase reeds is medegedeeld. In deze fase worden de puntjes op de i gezet, om te komen tot een definitieve en gedragen afkoopovereenkomst: welke acties worden verwacht van de eigenaar en van de provincie Noord-Holland, welke (aanvullende) maatregelen nog moeten worden genomen bijv. t.a.v. de bronsanering, welke controles zullen worden uitgevoerd, welke voorwaarden worden opgelegd en het precieze bedrag van de afkoopsom. Ook wordt vastgelegd binnen welke termijn het gehele traject tot vrijwaring moet zijn doorlopen.

Ad 5 Besluitvorming en vrijwaring middels overeenkomst en GS besluit.

De definitieve afkoopovereenkomst wordt voorgelegd aan het bestuur (GS of gedeputeerde milieu) van de provincie en de eigenaar ter besluitvorming. De ondertekening en vrijwaring vanuit de provincie zal volgens de mandaatregels (namens GS en CvdK) plaats vinden. Na ondertekening van de overeenkomst is de afkoop overeengekomen. Nadat aan alle voorwaarden in de overeenkomst is voldaan door de eigenaar, en de afkoopsom is ontvangen door de provincie, zal namens GS een brief worden verzonden aan de eigenaar waarin wordt aangegeven dat de locatie deel uitmaakt van het gebiedsbeheerplan door het voldoen van de overeengekomen afkoopsom. Vanaf dat moment is de provincie verantwoordelijk voor de pluim.

De hier beschreven procedure is primair van toepassing op eigenaren, die op basis van de Wbb juridisch aanspreekbaar zijn. Zoals eerder aangegeven wordt ook bij eigenaren die dit niet zijn getracht tot afkoop te komen. Op hoofdlijnen geldt hiervoor dezelfde aanpak. Verschil is dat indien niet tot afkoopafspraken gekomen wordt, de mogelijkheid voor het bevoegd gezag ontbreekt om op basis van de Wbb alsnog sanering af te dwingen.

6 Planning uitvoering vrijwaring en afkoop

Het is onmogelijk op alle 104 locaties tegelijk afkoop na te streven. Derhalve dient geprioriteerd te worden. Hierbij worden de volgende doelstellingen gehanteerd.

- In 2014 worden eerst alle spoedlocaties bodemsanering met een verspreidingsrisico in voorbereiding genomen. Dit gebeurt in samenwerking provinciaal Spoedteam bodemsanering.
- Eind 2015 is voor alle 104 nu bekende locaties een factsheet opgesteld en met 65 locatie-eigenaren een eerste informatief gesprek gevoerd, zodat er voor 65 procent van de locaties een heldere indicatie is over de voortgang. Eind 2015 is er dan al een groot inzicht bij hoeveel locaties er de intentie bestaat om tot vrijwaring en afkoop te komen, en bij welke locaties er geen afkoop mogelijk is gebleken.

- Eind 2016 is met alle 104 locatie eigenaren een informatief gesprek gevoerd, zodat er per locatie een heldere indicatie is over de voortgang van het proces met daarbij welke bij welke locaties er de intentie bestaat om tot vrijwaring en afkoop te komen, en bij welke locaties er geen afkoop mogelijk is gebleken. Uiteraard worden de factsheets geactualiseerd op basis van nieuwe informatie, zoals die in de gesprekken mogelijk nog naar voren komt.
- Parallel aan de informatieve gesprekken werkt het Afkoopteam aan het vervolgproces, zodat eind 2015 tien vrijwaringen en afkopen zijn gerealiseerd bij eigenaren van locaties (waaronder de gemeenten) met verontreinigd grondwater. Het Afkoopteam zal zich eerst richten op de grote gevallen in de hogere klasse. Voor de bekende locaties met vervuild grondwater, die in eigendom zijn bij de partners van het convenant GBG wordt verwacht, dat een deel binnen de periode tot eind 2015 tot vrijwaring en afkoop komen.
- De bekendheid van grondwaterbeheer het Gooi en de mogelijkheid tot afkoop en vrijwaring neemt toe, ondersteund door de speciale website www.gwbeheergooi.nl en de bekendmakingen in diverse vak-, dagbladen en congressen. Mede hierdoor weten adviesbureaus de provincie inmiddels goed te vinden met vragen of voor hun cliënt (eigenaren met een verontreiniging) vrijwaring en afkoop een optie is. In dergelijke gevallen zullen de eigenaren door het afkoopteam met voorrang behandeld worden.

7 Risico's

Het is denkbaar dat het beoogd doelvermogen niet wordt gehaald, omdat niet met alle eigenaren tot afkoop gekomen kan worden. Dit betekent dat er minder budget beschikbaar komt voor gebiedsgericht grondwaterbeheer. De stuurgroep GBG zal in dat geval moeten bespreken hoe hiermee omgegaan moet worden. Globaal zijn er de volgende mogelijkheden:

- ophoging richtbedragen om tot hogere afkoopsommen te komen. Dit is slechts een theoretische mogelijkheid. Ervaring met het masterplan grondwatersanering het Gooi (convenant 2005), voorloper op het huidige convenant GBG, leert dat indien hoger wordt ingezet dan een bedrag dat overeenkomt met geraamde saneringskosten zonder afkoop, eigenaren niet bereid zijn om afkoopafspraken te maken. Gevolg is dat er nog minder geld beschikbaar komt. Inhoudelijk deskundigen schatten in dat met de huidige opzet het hoogste rendement gehaald kan worden. Daarnaast leidt het tussentijds wijzigen van de richtbedragen voor afkoop tot ongelijkheid.
- aanpassing van de uitvoering van het gebiedsgericht grondwaterbeheer. Gebiedsgericht grondwaterbeheer is primair gericht op het beheersen van risico's. De kennis en techniek zullen naar verwachting verder toenemen, waardoor mogelijk met minder budget hetzelfde doel kan worden bereikt. Het beoogd doelbudget voorziet er ook in dat in sommige gevallen gekozen kan worden voor geheel wegnemen van verontreiniging en risico's. Bij onvoldoende budget zou in die gevallen alsnog gekozen kunnen worden voor beheersing van de verontreiniging.
- betrokken overheden verhogen hun eigen bijdrage aan GBG. De convenant partners dragen direct of in natura bij aan GBG. Indien er uit afkoop minder budget beschikbaar komt, kan men besluiten de eigen bijdrage te verhogen. De provincie kan nagaan of hiervoor ruimte is binnen de standaard bijdrage voor bodemsanering die zij van het Rijk ontvangt (i.e. Decentralisatie Uitkering Bodem)
- provincie vraagt aan het ministerie van Infrastructuur en Milieu om een extra rijksbijdrage voor bodemknelpunten, omdat de provincie en hun partners uitvoering geven aan de door de rijksoverheid ingezette bodembeleid.

Het eventueel toevoegen aan het budget vanuit de overheid dient uiteraard wel te passen binnen hetgeen mogelijk is op grond van het uitgangspunt van de verboden staatssteun.